

LBRIS

We know
books

Sfântul Nicolae Velimirovici

PREDICI

În românește: Anca Sârbulescu

Ediția a II-a

Editura Ileana
București

Cuprins

BUNA VESTIRE	
Evanghelia Arhanghelului Gavriil	5
LA NAȘTEREA DOMNULUI I	
Evanghelia Întâiului Născut	17
LA NAȘTEREA DOMNULUI II	
Evanghelia pâinii cerești din iesle	28
LA NAȘTEREA DOMNULUI III	
Evanghelia cititorilor în stele de la Răsărit	41
LA NAȘTEREA DOMNULUI IV	
Evanghelia luminii în întunecimea Egiptului	54
DUMINICA ÎNAINTE DE BOTEZUL DOMNULUI	
Evanghelia Înaintemergătorului Ioan	67
BOTEZUL DOMNULUI	
Evanghelia la Botezul Domnului	78
DUPĂ BOTEZUL DOMNULUI (Sâmbăta după Botezul Domnului)	
Evanghelia biruinței asupra ispitei	90
DUMINICA VAMEȘULUI ȘI A FARISEULUI	
Evanghelia despre rugăciunea adevărată și cea fățarnică	100
DUMINICA FIULUI RISIPITOR	
Evanghelia Fiului Risipitor	108
DUMINICA LĂSATULUI SEC DE CARNE	
Evanghelia Înfricoșatei Judecăți	119
DUMINICA LĂSATULUI SEC DE BRÂNZĂ	
Evanghelia Postului	130

DUMINICA ÎNTÂIA DIN POST	
Evangelhia despre atotștiința Domnului și despre omul în care nu este vicleșug	139
DUMINICA A DOUA DIN POST	
Evangelhia tămăduirii slăbănogului	150
DUMINICA A TREIA DIN POST	
(A Sfintei Cruci)	
Evangelhia despre cruce și mântuirea sufletului	156
DUMINICA A PATRA DIN POST	
Evangelhia scoaterii duhului mut	167
Evangelhia despre puterea credinței	168
DUMINICA A CINCEA DIN POST	
Evangelhia slujirii și suferinței Fiului lui Dumnezeu	179
DUMINICA A ȘASEA DIN POST	
(A Floriilor)	
Evangelhia despărțirii turmei în fața păstorului	191
VINEREA MARE	201
ZIUA ÎNVIERII	210
PRIMA DUMINICĂ DUPĂ PAȘTI	
Evangelhia necredinței și credinței apostolului Toma	217
DUMINICA A DOUA DUPĂ PAȘTI	
Evangelhia Mironosițelor	231
DUMINICA A TREIA DUPĂ PAȘTI	
Evangelhia minunii de la Vitezda	242
DUMINICA A PATRA DUPĂ PAȘTI	
Evangelhia Dătătorului de apă vie și a femeii samarince	253
DUMINICA A CINCEA DUPĂ PAȘTI	
Evangelhia vindecării orbului din naștere	270
DUMINICA A ȘASEA DUPĂ PAȘTI	
(A Sfinților Părinți de la Sinodul I Ecumenic)	

Evanghelia rugăciunii pentru noi a Domnului și Mântuitorului nostru.....	285
ÎNĂLȚAREA DOMNULUI	
Evanghelia Înălțării Domnului	297
POGORÂREA SFÂNTULUI DUH	
Evanghelia pogorării Sfântului Duh	308
DUMINICA ÎNTÂIA DUPĂ RUSALII	
Evanghelia urmării lui Hristos.....	319
DUMINICA A DOUA DUPĂ RUSALII	
Evanghelia Chemării Apostolilor	330
DUMINICA A TREIA DUPĂ RUSALII	
Evanghelia minții curate	338
DUMINICA A PATRA DUPĂ RUSALII	
Evanghelia credinței	350
DUMINICA A CINCEA DUPĂ RUSALII	
Evanghelia mântuirii oamenilor și pieirii porcilor	360
DUMINICA A ȘASEA DUPĂ RUSALII	
Evanghelia adevăratei bucurii	369
DUMINICA A ȘAPTEA DUPĂ RUSALII	
Evanghelia orbilor vindecați și a celor rămași orbi.....	378
DUMINICA A OPTA DUPĂ RUSALII	
Evanghelia Celui ce a înmulțit pâinea în pustie	388
DUMINICA A NOUA DUPĂ RUSALII	
Evanghelia Celui mai tare decât firea Matei.....	396
DUMINICA A ZECEA DUPĂ RUSALII	
Evanghelia despre puterea credinței.....	407
DUMINICA A UNSPREZECEA DUPĂ RUSALII	
Evanghelia iertării	408
DUMINICA A DOUĂSPREZECEA DUPĂ RUSALII	
Evanghelia despre povara avuțiilor	417

DUMINICA A TREISPREZECEA DUPĂ RUSALII Evanghelia lucrătorilor nelegiuți	429
DUMINICA A PAISPREZECEA DUPĂ RUSALII Evanghelia nunții fiului de împărat	439
DUMINICA A CINCISPREZECEA DUPĂ RUSALII Evanghelia iubirii	450
DUMINICA A ȘAISPREZECEA DUPĂ RUSALII Evanghelia Talanților	462
DUMINICA A ȘAPTESPREZECEA DUPĂ RUSALII Evanghelia stăruinței în rugăciune	472
DUMINICA A OPTSPREZECEA DUPĂ RUSALII Evanghelia pescuirii minunate	481
DUMINICA A NOUĂSPREZECEA DUPĂ RUSALII Evanghelia iubirii desăvârșite	490
DUMINICA A DOUĂZECEA DUPĂ RUSALII Evanghelia Celui ce înviază morții	500
DUMINICA A DOUĂZECI ȘI UNA DUPĂ RUSALII Evanghelia Semănătorului	509
DUMINICA A DOUĂZECI ȘI DOUA DUPĂ RUSALII Evanghelia lui Lazăr și a bogatului nemilostiv	519
DUMINICA A DOUĂZECI ȘI TREIA DUPĂ RUSALII Evanghelia vindecării îndrăcitului din Gadara	531
DUMINICA A DOUĂZECI ȘI PATRA DUPĂ RUSALII Evanghelia puterii lui Dumnezeu	532
DUMINICA A DOUĂZECI ȘI CINCEA DUPĂ RUSALII Evanghelia Samarineanului milostiv	544
DUMINICA A DOUĂZECI ȘI ȘASEA DUPĂ RUSALII Evanghelia morții năpraznice	557
DUMINICA A DOUĂZECI ȘI ȘAPTEA DUPĂ RUSALII Evanghelia infirmității trupești și sufletești	565

DUMINICA A DOUĂZECI ȘI OPTA DUPĂ RUSALII

Evangelhia Cinei574

DUMINICA A DOUĂZECI ȘI NOUA DUPĂ RUSALII

Evangelhia vindecării celor zece leproși.575

DUMINICA A TREIZECEA DUPĂ RUSALII

Evangelhia tânărului bogat.584

DUMINICA A TREIZECI ȘI UNA DUPĂ RUSALII

Evangelhia orbului Bartimeu585

DUMINICA A TREIZECI ȘI DOUA DUPĂ RUSALII

Evangelhia lui Zaheu.598

BUNA VESTIRE
Evanghelia Arhanghelului Gavriil
Luca 1, 24-38

În zilele acelea Elisabeta, femeia lui Zaharia, a zămislit și cinci luni s-a tăinuit pe sine, zicând: Că așa mi-a făcut mie Domnul în zilele în care a socotit să ia ocara mea dintre oameni. Iar în luna a șasea a fost trimis îngerul Gavriil de la Dumnezeu, într-o cetate din Galileea, al cărei nume era Nazaret, către o fecioară logodită cu un bărbat care se chema Iosif, din casa lui David, iar numele fecioarei era Maria. Și intrând îngerul la ea, a zis: Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine. Bindecuvântată ești tu între femei. Iar ea, văzându-l, s-a tulburat de cuvântul lui, și cugeta în ce chip va fi închinarea aceasta. Și îngerul i-a zis: Nu te teme, Marie, căci ai aflat har la Dumnezeu. Iată, vei lua în pântece și vei naște fiu și vei chema numele lui Iisus. Acesta va fi mare și Fiul Celui Preaînalt se va chema și Domnul Dumnezeu îi va da lui tronul lui David, părintele său. Și va împărăți peste casa lui Iacov în veci și împărăția Lui nu va avea sfârșit. Și a zis Maria către înger: Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu știu de bărbat? Și răspunzând, îngerul i-a zis: Duhul Sfânt se va pogorî peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea și Sfântul care Se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema. Și iată Elisabeta rudenia ta, a zămislit și ea fiu la bătrânețea ei și aceasta este a șasea lună pentru ea, cea numită stearpă. Că la Dumnezeu nimic nu este cu neputință. Și a zis Maria: Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău! Și îngerul a plecat de la ea.

Apa limpede răsrânge soarele iar inima curată, cerul.

Duhul Sfânt are multe lăcașuri pe întinderea lumii, însă cel mai mult îi place să se sălășluiască într-o inimă neprihănită. Aceasta-i adevărata Lui casă. Toate celelalte sunt locuri de lucru.

Inima nu poate sta deșartă. Întotdeauna este plină cu ceva: cu iad, cu lume sau cu Dumnezeu; iar cuprinsurile inimii sunt nedespărțite de starea ei de curăție.

A fost odată, când inima omului era plină doar cu Dumnezeu. Era oglinda splendorii lui Dumnezeu, era lira laudei Lui. Era, cândva, cu totul în mâna lui Dumnezeu, în afară de orice primejdie. Dar când omul, în nebunia lui, a luat lumea în mâinile sale, multe fiare înfricoșate s-au năpustit asupra inimii. De atunci, înlăuntru inima s-a strâmtorat iar în afară a început și s-a desfășurat ceea ce numim istoria lumii. Nefiind în stare să fie răspunzător de propria-i inimă, omul a căutat sprijin în lucruri, fie însuflețite sau neînsuflețite. Dar lucrurile de care și-a rezemat el inima au rănit-o, au înșelat-o.

O, nefericită inimă, cuprinsă de atâtea lucruri care n-au nici un drept asupra ta! Mărgăritar zvârlit la porci! Ce greu ți-a fost să străbați robia de veacuri, ce întuneric ți-a împiedicat pașii! A trebuit să vină Dumnezeu să te sloboadă din robie, să te scoată din întuneric, să te vindece de lepră și să te ia, din nou, în mâna Sa.

Venirea lui Dumnezeu între oameni e cel mai sigur semn al dragostei Lui pentru om. Este cuvânt de mare bucurie pentru inima curată, dar pentru inima întinată nu poate fi ceva mai îngrozitor.

Ca un stâlp de foc în adâncuri de beznă este venirea lui Dumnezeu între oameni. Și totul începe cu un înger și cu o fată; curăția cerească vorbește cu neprihănirea pământească.

Când o inimă necurată vorbește cu o altă inimă necurată, este vrajbă. Când inima necurată vorbește cu o inimă curată, iarăși este vrajbă. Dar când vorbesc două inimi curate este bucurie, este pace, este o mare minune.

Arhanghelul Gavriil este cel dintâi sol al bunevestiri de mântuire a omului, cel dintâi vestitor al acestei minuni lucrute de Dumnezeu – căci nu poate fi mântuire fără minunata lucrare a lui Dumnezeu. Iar Preacurata Fecioară Maria este cea dintâi dintre făpturile omenești care a auzit vestea cea bună, cea dintâi care, auzind, s-a cutremurat de frică și de bucurie. Cerul s-a răsfrânt în inima ei ca soarele în apa limpede și sub inima ei și-a plecat capul Domnul Dumnezeu, Ziditorul lumii, și S-a înveșmântat în trup.

Evanghelia de astăzi spune:

În zilele acelea Elisabeta, femeia lui Zaharia, a zămislit și cinci luni s-a tăinuț pe sine, zicând: Că așa mi-a făcut mie Domnul în zilele în care a socotit să ia ocară mea dintre oameni.

În care zile? În zilele care duc la ziua cea mare a Nașterii Domnului. Iată, vine ziua cea de apoi, când toate profețiile se împlinesc,

când măsura vremii profetită de proorocul Daniel ajunge la soroc, când nu mai este domn din casa lui Iuda, când firea omenească cea slabă suspină împreună cu zidirea cea slabă ce-o împresoară și așteaptă mântuirea nu de la om, nu de la zidire, ci de la singur Dumnezeu! În zilele acelea zămislește Elisabeta, femeia lui Zaharia. Dar ce are a face Elisabeta, soția cea stearpă a lui Zaharia, cu mântuirea neamului omenesc? Iată ce are: ea are să-l nască pe Înaintemergătorul Mântuitorului, pe cel care va merge în frunte ca un ostaș care anunță sosirea Căpitanului. Femeia aceasta bătrână, stearpă, putea naște pe vestitorul mântuirii, iar nu pe Mântuitorul însuși. Ea este icoana întocmai a lumii vechi, lume bătrână și stearpă, fără scăpare și fără rod, lume flămândă, lume însetată. Este icoana lumii uscate, cea asemeni unui pom bătrân și secătuit ce, în chip de neînțeles, mai înverzește ca să strige că vine primăvara, dar roade nu mai aduce.

În zilele acelea, ca în toate vremurile, femeia stearpă își purta cu rușine nerodnicia în fața lui Dumnezeu și a oamenilor. Ce-i căsnicia fără copii? Dacă Grădina Raiului însăși a fost, pentru perechea fără copii, loc de ispită și de ruină, ce să mai spunem despre pământ? Soții nerodnici se-nvinuiesc unul pe altul de nerodire și, chiar fără s-o spună, în adâncul sufletului se simt proscriși. Și, ce-i mai trist – și este prea adevărat în zilele noastre – pot ajunge să nu mai creadă în neprihănirea căsniciei lor, să înceapă a privi căsătoria ca pe o legalizare a desfrâului, mai cu seamă dacă nu-L cunosc pe Dumnezeu, dacă nu simt mâna Lui deasupra lor. De aceea căsătoriile fără copii sunt lipsite de bucurie și se destramă repede. Nimic nu-l dezamăgește mai mult pe om decât dorințele ce nu aduc roadă.

Prima poruncă a lui Dumnezeu: *Creșteți și vă înmulțiți* (Facere 1, 28) apasă ca o piatră de moară asupra celor lipsiți de copii, chiar dacă ei nici nu-și dau seama, poate, de acest lucru. Poate că nu-și dau seama cu mintea, dar își dau seama cu simțirea, cu inima, pentru că această poruncă, la fel ca toate poruncile lui Dumnezeu, sunt ca o pecete pe sufletul omenesc, ce nu poate fi ștearsă. În Sfânta Scriptură, ca și în viața de fiecare zi, se vede cu prisosință câtă amărăciune le aduce soților nerodirea, în toate veacurile.

Dar, minune! În acele uluitoare zile Elisabeta a zămislit la bătrânețe! „Cum se poate una ca asta?” întrebă cei care alunecă pe suprafața lucrurilor ca pe pojghița de gheață a unui lac plin de putere și viață. Chiar și cei care recunosc că lumea nu poate fi salvată de-

cât printr-o minune lucrată de Dumnezeu, dau din cap neîncrezători când e vorba de minunea însăși. Dacă n-ar exista Dumnezeul Cel viu, Atotputernicul, nimic n-ar exista, nimic n-ar putea veni la viață. Nimic nu s-ar întâmpla. Nici femeia stearpă, nici femeia rodnică nu ar naște. Dar pentru că Dumnezeul Cel viu, Atotputernicul, există, toate sunt cu puțință, pentru că Dumnezeu nu-i legat de legile firii, cu care El i-a legat pe oameni, iar nu pe Sine, cu care nu Și-a îngădit puterea, ci Și-a lucrat mila. După cum un proiect întocmit de cineva nu-l împiedică pe autor să-l folosească în orice fel i se pare mai potrivit, la fel și lumea, zidită întru legile-i firești, nu-L împiedică pe Ziditorul ei să lucreze asupra zidirii Sale după cum voiește, după mila Sa, spre binele oamenilor.

Oare cei ce dau viață, de la ei dau viață? Nu, ci din lucrarea lui Dumnezeu! Dumnezeu e stăpânul vieții, și o dă cum voiește: dăruiește zămislire unde voiește și o zădărnicește unde nu voiește. Astfel se întâmplă uneori ca o pereche tânără să fie lipsită de prunci, cu toate că împlinește legea firii, iar alteori o pereche vârstnică, împotriva legii firești aduce pe lume fii. Toate câte sunt în stăpânirea Stăpânului vieții nu rămân în puterea naturii și a legilor așezate de El întrînsa, ci sunt în puterea Lui. Iar dacă legile firești nu au putere, ce putere să aibă descântătorii și vrăjitorii la care aleargă adesea femeile sterpe, neștiindu-i că sunt slujbași ai demonilor, ai puterilor întunericului.

Omul așteaptă de la Dumnezeu minuni dar când minunea vine, nu crede în ea. Natura a ajuns să-i fie un pom al ispitirii. Ascunzându-se în umbra naturii, pentru că e gol, omul tânjește după Dumnezeu; dar când Dumnezeu vine la el, venirea Lui îl înspăimântă. Când Dumnezeu nu vine la el, se tânguiește că Dumnezeu nu vine; când vine, Îi întoarce spatele. După cum în Rai Adam era așezat între doi pomi: pomul vieții și pomul cunoștinței, la fel urmașii lui Adam se află și ei între doi pomi: Dumnezeu, ca pom al vieții, și natura, ca pom al cunoașterii. Omul e liber ca și atunci, și este pus la încercare. Acum, ca și atunci, îi sunt încercate ascultarea și voința. Fără ispitire nu este nici libertate, și fără libertate nu sunt nici oameni, ci doar un alt fel de pietre: pietre mișcătoare printre celelalte pietre, nemișcătoare.

Aceste două adevăruri limpezi ca lumina zilei, anume că suflul nu poate pătrunde înțeleșurile lucrurilor cu înțelegerea-i pământescă, și că nu poate ajunge la cunoaștere cu vederea-i înegrită de păcat, le știa Elisabeta cea evlavioasă. De aceea, ea nu se uimește că

are să aibă copil la bătrânețe, ci răspunde fără șovăire, iar explicația pe care o dă ea sarcinii venite la vreme nepotrivită e cât se poate de simplă: *Că așa au făcut mie Domnul*. De ce? Nu știe încă, și nici nu poate să știe, și nici nu poate să-și închipuie măcar, smerită cum este, ce fruct rar, ce rod înalt poartă pântecul ei. N-are de unde să știe ce parte a leului va avea fiul ei în istoria mântuirii: că va fi profet, înaintemergător, botezător. Nu poate pătrunde nici planurile adânci ale lui Dumnezeu prevăzute până la sfârșitul veacurilor, nici nu poate înțelege cum anume le împlinește El, pe tăcute, prin slujitorii Săi credincioși; pe tăcute, încetșor, dar fără amânare, fără împiedicare. Ea vede doar un singur motiv al bunăvoinței lui Dumnezeu față de dânsa, cel mai la îndemână, cel mai înduioșător: *Că așa au făcut mie Domnul*, zice ea, *în zilele în care a socotit să ia ocară mea dintre oameni*. Minunea lui Dumnezeu o tâlcuiește drept un semn de milostivire către dânsa. Și așa și este, dar nu este numai atât. Dacă ar fi văzut Elisabeta în această minune semnul milostivirii lui Dumnezeu către tot întregul omenirii de până atunci, omenire stearpă și ea, ar fi spus la locul potrivit tot ce era de spus. Căci iată, prin acea minune Dumnezeu a pregătit încă una, prin care a voit să ridice ocară de deasupra întregii sterpe omeniri, în priveliștea tuturor îngerilor!

Iar în luna a șasea a fost trimis îngerul Gavriil de la Dumnezeu, într-o cetate din Galileea, al cărei nume era Nazaret, către o fecioară logodită cu un bărbat care se chema Iosif, din casa lui David, iar numele fecioarei era Maria.

„Luna a șasea” se referă la sarcina Elisabetei, socotită de la zămislirea Înaintemergătorului Ioan. Dar de ce tocmai a șasea? De ce nu a treia, a cincea, a șaptea? Pentru că omul a fost zidit în ziua a șasea, după ce fusese zidită întreaga natură. Hristos este înnoitorul întregii zidiri. El vine ca un Ziditor nou și ca un Om nou. Totul întrînsul este înnoit. În această zidire nouă, Ioan este înaintemergătorul lui Hristos la fel cum prima zidire a lui Dumnezeu, natura, a fost înaintemergătoare vechiului Adam. Ioan îi înfățișează lui Hristos întregul făpturilor pământești dimpreună cu omul cel vechi, care vine la pocăință numai întru el, întru Ioan. Această lună a șasea, în care pruncul Ioan a săltat în pântecul mamei sale, închipuie și eonul al șaselea, în care S-a născut Mântuitorul, precum și a șasea pecete din Apocalipsa dumnezeiescului Ioan (6, 12).

În luna a șasea, prin urmare, a fost trimis îngerul Gavriil. În marea dramă a zidirii dintâi, îngerii erau arătați în primul rând: În început a făcut Dumnezeu cerurile și pământul (Facere 1, 1). Prin „ce-